

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

อาชญากรรมเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและคงอยู่ในสังคม ขณะที่สังคมพยายามควบคุมอาชญากรรมที่เกิดขึ้น อาชญากรรมก็มีการพัฒนาตัวเองตลอดเวลา และนอกจากรูปแบบในการก่ออาชญากรรมที่เปลี่ยนไป วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชญากรรมก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย จากเดิมที่เป็นการประกอบอาชญากรรมเพื่อล้างแค้นหรือเพื่อการดำรงอยู่ของชีวิต กลายมาเป็นการก่ออาชญากรรมเพื่อผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นตัวเงินหรือทรัพย์สินที่มีมูลค่ามหาศาล จนนำไปสู่กระบวนการฟอกเงินก็คือการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเรียกกันว่าเงินสกปรก (Dirty Money) มาผ่านกระบวนการทางพาณิชย์กรรม หรือธุรกรรม เพื่อให้กลายเป็นเงินที่ต้องตามกฎหมาย หรือที่เรียกว่าเงินสะอาด (Clean Money) ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินที่องค์กรอาชญากรรมได้มานอกจากจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจยังเป็นอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากมีการนำไปสร้างอิทธิพลในระบบการเมืองและกระบวนการยุติธรรม นอกจากนั้น ยังนำไปสร้างความแข็งแกร่งให้กับองค์กรอาชญากรรมและใช้เป็นต้นทุนในการกระทำความผิดครั้งต่อไป ดังนั้น ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จึงจำเป็นต้องนำมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้เพื่อตัดแรงจูงใจและตัดความสามารถในการก่ออาชญากรรม โดยนำมาตรการที่มีประสิทธิภาพมาบังคับใช้ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการที่มุ่งดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดอันถือเป็นการตัดเส้นเลือดใหญ่ของอาชญากรอย่างแท้จริง ในขณะที่เดียวกันการบังคับใช้กฎหมายที่ดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ตกเป็นของแผ่นดินนั้น ก็ต้องให้กระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุดด้วย

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ขยายหลักเกณฑ์การดำเนินการกับทรัพย์สินให้มีขอบเขตกว้างขึ้น กล่าวคือ สามารถยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้ทั้งหมด โดยไม่คำนึงว่าทรัพย์สินดังกล่าวจะมีการโอน รับโอน จำหน่าย ชุขซอน ปกปิด เปลี่ยนสภาพไปหลายครั้งแล้ว หรือตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่นแล้วก็ตาม ซึ่งเป็นข้อจำกัดในกฎหมายอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายอาญา หรือพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 อีกทั้งยังนำมาตรการทางแพ่งมาบังคับใช้กับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ตกเป็นของแผ่นดินตามคำพิพากษาของศาลอีกด้วย

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการดำเนินการกับทรัพย์สินทางแพ่งดังกล่าวนับว่าเป็นมาตรการใหม่ ดังนั้นการบังคับใช้มาตรการทางแพ่งเพื่อดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายฉบับนี้พบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้ทั้งในแง่ของข้อกฎหมาย และในการปฏิบัติตามกฎหมาย อันเกิดมาจากการที่กฎหมายที่บังคับใช้แล้วยังมีช่องว่าง ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายยังขาดแนวทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติ ดังนี้

1. กรณีเกี่ยวกับมาตรา 49 "ภายใต้บังคับมาตรา 48 วรรคหนึ่ง" ไม่ได้หมายความว่าไปถึงว่าทรัพย์สินที่พนักงานอัยการจะยื่นคำร้องตามมาตรา 49 วรรคหนึ่ง จะต้องผ่านการยึดและอายัดชั่วคราวตามมาตรา 48 วรรคหนึ่ง มาก่อน แต่หากกรณีเข้าเงื่อนไขที่มาตรา 49 วรรคหนึ่งบัญญัติไว้ คือ เป็นกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เลขาธิการยอมมีอำนาจส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินได้ตามมาตรา 49 วรรคหนึ่ง ได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าทรัพย์สินนั้นยังคงอยู่ที่ผู้กระทำความผิดตลอดเวลา หากทรัพย์สินนั้นเกิดถูกทำลายหรือสูญหาย และภายหลังศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา 51 วรรคหนึ่ง แล้วจะเกิดปัญหาในการบังคับคดีของ สำนักงาน ป.ป.ช. ว่าใครจะเป็นผู้ติดตามเอาทรัพย์สินเช่นว่านั้นกลับคืนมาตามคำสั่งศาล และในกรณีที่ทรัพย์สินถูกทำลายหรือสูญหายไปแล้ว จะบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลอย่างไร

2. กรณีที่การกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้นที่ประเทศหนึ่ง และผู้กระทำความผิดได้โอนหรือชุกซอนทรัพย์สิน โดยทำการยกย้ายทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อไปฟอกเงินในรูปแบบต่างๆ ยังอีกประเทศหนึ่งหรือประเทศที่สาม เพื่อหลบหนีจากการถูกดำเนินคดีตามกฎหมายจนนำไปสู่การยึดและอายัดทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และภายหลังศาลในประเทศความผิดเกิดมีคำพิพากษาให้ริบทรัพย์สินนั้น และได้ส่งคำร้องขอให้ประเทศไทยซึ่งเป็นที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาในกรณีพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กล่าวไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องนำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางอาญา พ.ศ. 2537 มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคำร้องขอทำให้เกิดความยุ่งยากในดำเนินการและทรัพย์สินที่ถูกริบจะตกเป็นของแผ่นดินทั้งหมดโดยไม่มีการแบ่งปันแก่ประเทศที่ร้องขอ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงิน

3. กรณีที่ผู้กระทำความผิดนำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปแปรสภาพเพื่อให้กลายเป็นทรัพย์สินที่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการฟอกเงินหลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปชำระเป็นค่าเบี้ยประกันเพื่อทำสัญญาประกันชีวิต โดยต้องการผลประโยชน์ตอบแทนตามเงื่อนไขของสัญญาประกันชีวิตเพื่อให้เป็นทรัพย์สินที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมิได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในการยึดและอายัดเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดว่า จะต้องยึดและอายัดเงินหรือสิทธิประเภทใด อีกทั้งแนวคำพิพากษาของศาลในเรื่องนี้ยังมีความแตกต่างไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4. เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดของอาชญากรซึ่งเป็นลูกความตกเป็นของแผ่นดินแล้ว มีปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า เงินค่าจ้างทนายที่อาชญากรใช้เป็นค่าตอบแทนแก่ทนายความในการดำเนินการต่อสู้คดีเพื่อให้ตนเองหลุดพ้นจากการถูกดำเนินคดีตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินถือเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา 3 และอยู่ในบังคับที่ศาลจะมีคำสั่งให้เงินจำนวนดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้หรือไม่ เพียงใด

5.2 ข้อเสนอนแนะ

1. กรณีปัญหาว่าหากทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกิดถูกทำลายหรือสูญหาย และภายหลังศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา 51 วรรคหนึ่ง แล้ว จะเกิดปัญหาในการบังคับคดีของ สำนักงาน ปปง. ว่าใครจะเป็นผู้ติดตามเอาทรัพย์สินเช่นว่านั้นกลับคืนมาตามคำสั่งศาล และในกรณีที่ทรัพย์สินถูกทำลายหรือสูญหายไปแล้ว จะบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลอย่างไร

1.1 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. เป็นผู้ทำการตรวจสอบและติดตามทรัพย์สินมาตั้งแต่ต้น จึงรู้ในรายละเอียดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้กระทำความผิด รายละเอียดของทรัพย์สิน รวมทั้งเส้นทางการโยกย้ายหรือชุกซ่อนทรัพย์สินเป็นอย่างดี ดังนั้น ควรบัญญัติกฎหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของกรบังคับคดีกับทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของสำนักงาน ปปง. กล่าวคือ นอกจากกฎหมายจะ

กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. สำนักบริหารจัดการทรัพย์สินเป็นเจ้าของพนักงาน บังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแล้ว ยังควรกำหนดรายละเอียดไว้ใน พระราชบัญญัติให้ชัดเจนด้วยว่า ใครเป็นผู้มีหน้าที่ยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี ใคร เป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาของศาล ตลอดจนวิธีการในการดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของ แผ่นดินตามคำสั่งศาล ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ย่อมต้องส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้กระทรวงการคลัง จึงถือได้ว่ากระทรวงการคลังเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำ พิพากษาโดยผลของคำสั่งศาล ดังนั้นพนักงานอัยการควรมีหน้าที่ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลออก หมายบังคับคดีแทนกระทรวงการคลัง และให้กระทรวงการคลังมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ของสำนักงาน ปปง. เป็นผู้จัดการแทนในการบังคับคดี ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. จะเป็นทั้งผู้แทนเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาและเจ้าพนักงานบังคับคดีตามคำสั่งศาลดำเนินการบังคับ คดีแบบเบ็ดเสร็จไปในตัว

1.2 ควรนำหลักการริบทรัพย์สินตามมูลค่า Substitute Assets มาเป็น มาตรการเสริมขึ้นจากมาตรการหลัก กล่าวคือ

1.2.1 มีการดำเนินคดีกับตัวทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เป็นอันดับแรก

1.2.2 หากไม่สามารถดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้โดยตรง เนื่องจากทรัพย์สินนั้นได้ถูกใช้หมดไปหรือสูญหายหรือไม่สามารถติดตาม กลับคืนมาได้ จึงเป็นกรณีที่เหมาะสมควรนำหลักการริบทรัพย์สินตามมูลค่า Substitute Assets เพื่อ บังคับใช้กับทรัพย์สินอื่นของผู้กระทำความผิดที่มีมูลค่าเท่ากับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่สูญหายหรือไม่สามารถติดตามกลับคืนมาได้ เพราะเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าเงินหรือ ทรัพย์สินที่บรรดาอาชญากรได้มาจากการกระทำความผิดล้วนเป็นสิ่งดึงดูดใจให้บุคคลเหล่านั้น ร่วมกันกระทำความผิดและรวมตัวกันเป็นองค์กรอาชญากรรม เมื่อรัฐสามารถรู้ถึงจุดอ่อนของ ผู้กระทำความผิดอยู่ที่กลัวว่าจะถูกดำเนินคดีกับตัวทรัพย์สินจึงควรนำมาเสริมกับหลักการ เดิม ทั้งนี้ อาจมีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการคำนวณมูลค่าของผลประโยชน์ ที่อาชญากรน่าจะได้รับจากการกระทำความผิดให้ชัดเจนเพื่อนำมาพิจารณาถึงมูลค่าของทรัพย์สิน ที่ควรถูกริบทดแทนว่าควรมีมูลค่าเท่าใด เพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรม อย่างแท้จริง

2. กรณีที่การกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้นที่ประเทศหนึ่ง และผู้กระทำความผิด ได้โอนหรือซุกซ่อนทรัพย์สิน โดยทำการยกย้ายทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อไป พอกเงินในรูปแบบต่างๆ ยังอีกประเทศหนึ่งหรือประเทศที่สาม

กรณีนี้ การอาศัยมาตรการทางกฎหมายภายในประเทศแต่เพียงอย่างเดียว ย่อมไม่อาจดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องเขตอำนาจอธิปไตยทางศาลและการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งมีอำนาจเหนือภายในรัฐเท่านั้น คำพิพากษาของศาลประเทศหนึ่งไม่อาจนำไปบังคับใช้กับอีกประเทศหนึ่งได้ ฉะนั้น วิธีการที่ดีที่สุดก็คือ การให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกันระหว่างประเทศอย่างกว้างขวางที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้น ประเทศไทยควรมีการปรับปรุงกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้นำหลักการแบ่งปันทรัพย์สิน (Asset Sharing) อันเป็นหลักด้อยที่ด้อยอาศัยมาใช้ โดยมีการกำหนดช่องทางที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพในการให้ความช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนโดยตรงที่รวดเร็วและสร้างสรรค์ระหว่างผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ทั้งในทันทีและเมื่อมีการร้องขอเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเรื่องการฟอกเงินและความผิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อีกทั้งควรอนุญาตให้มีการแลกเปลี่ยนโดยไม่มีข้อจำกัดที่ไม่จำเป็น

3. กรณีที่ผู้กระทำความผิดนำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปแปรสภาพเพื่อให้กลายเป็นทรัพย์สินที่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการฟอกเงินในรูปแบบชำระเป็นค่าเบี้ยประกันเพื่อทำสัญญาประกันชีวิต

กรณีนี้ควรออกกฎกระทรวงเพื่อบัญญัติหลักเกณฑ์การยึดหรืออายัดทรัพย์สินประเภทสิทธิประโยชน์ในสัญญาประกันชีวิตให้ตกเป็นของแผ่นดิน ดังนี้

3.1 กรณีที่สัญญาประกันชีวิตมีผลสมบูรณ์บังคับตามกฎหมายประกอบกับผู้รับประกันภัยเป็นผู้สุจริต

3.1.1 เมื่อสัญญาประกันภัยมีเงื่อนไขว่า จะมีการใช้เงินโดยอาศัยการทรงชีพของผู้เอาประกันภัยและผู้เอาประกันภัยยังคงมีชีวิตอยู่ตามกำหนดระยะเวลาเงื่อนไขในสัญญา ให้จำนวนเงินอันพึงใช้โดยอาศัยการทรงชีพของผู้เอาประกันภัยตามจำนวนที่กำหนดไว้ในสัญญาตกเป็นของแผ่นดิน

3.1.2 หากสัญญาประกันภัยมีเงื่อนไขว่า จะมีการใช้เงินโดยอาศัยความมรณะของผู้เอาประกันภัยและผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตภายในกำหนดระยะเวลาเงื่อนไขในสัญญา ให้เงินอันพึงใช้ในเหตุมรณะของผู้เอาประกันภัยตามจำนวนที่ระบุไว้ในสัญญาตกเป็นของแผ่นดิน

3.1.3 หากผู้เอาประกันภัยยังมีชีวิตอยู่และยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาตามเงื่อนไขของสัญญาประกันชีวิตที่จะต้องใช้เงินโดยอาศัยความทรงชีพของผู้เอาประกันภัยและเป็นกรณีที่สัญญาประกันภัยรายนี้ผู้เอาประกันภัยมีสิทธิได้รับเงินเวนคืนกรมธรรม์ประกันภัยให้เงินค่าเวนคืนกรมธรรม์ประกันภัยตกเป็นของแผ่นดิน

3.2 ในกรณีที่คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี มีคำสั่งให้อายัดสิทธิประโยชน์ในสัญญาประกันชีวิตแล้ว ห้ามมิให้ผู้รับประกันภัยใช้สิทธิบอกล้างสัญญาประกันชีวิต โดยอ้างเหตุว่าสัญญาประกันชีวิตตกเป็นโมฆียะ เพราะเหตุที่ผู้เอาประกันภัยปกปิดข้อความจริงเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ รายได้ และเงินที่นำมาชำระเป็นค่าเบี้ยประกันภัย อันเป็นสาระสำคัญ ซึ่งหากผู้รับประกันภัยทราบก่อน จะบอกปิดไม่ยอมรับทำสัญญาประกันชีวิตตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865

4. เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดของอาชญากรซึ่งเป็นลูกความตกเป็นของแผ่นดินแล้ว มีปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า เงินค่าจ้างทนายที่อาชญากรใช้เป็นค่าตอบแทนแก่ทนายความในการดำเนินการต่อสู้คดีเพื่อให้ตนเองหลุดพ้นจากการถูกดำเนินคดีตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินถือเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา 3 และอยู่ในบังคับที่ศาลจะมีคำสั่งให้เงินจำนวนดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้หรือไม่ เพียงใด

บทบาทหน้าที่ของทนายความ เมื่อลูกความมาปรึกษาเพื่อให้ได้รับความแตกต่างให้ตน ในการว่าความดังกล่าวจะอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพทนายความและประมวลวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งทนายความสามารถดำเนินการได้โดยอิสระ เงินค่าจ้างทนายความย่อมถือเป็นค่าตอบแทนในการทำงานของทนายความที่ให้คำปรึกษาและว่าความให้ภายในขอบเขตหน้าที่ตามขั้นตอนกระบวนการยุติธรรม และไม่ตกอยู่ภายใต้มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ทนายความ จึงสมควรได้รับเงินค่าจ้างดังกล่าว แต่หากเป็นการกระทำนอกขอบเขตหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการของทนายความระหว่างเป็นคดีที่ไม่สุจริต หรือกระทำการใดๆ เพื่อมิให้ลูกความต้องรับโทษตามกฎหมาย อันเข้าข่ายการกระทำใดๆ เพื่อช่วยเหลือให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือ เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษหรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิด ซึ่งกรณีดังกล่าวสมควรจะต้องรับโทษเท่าตัวกร และในที่สุดเงินค่าจ้างทนายก็จะต้องถูกริบตาม มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 สิ่งสำคัญก็คือ ต้องหาเส้นแบ่งให้ชัดเจนระหว่างการทำหน้าที่ในขอบเขตของกฎหมายและนอกหน้าที่อันมีลักษณะเป็นการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดเสียเอง ดังนี้

4.1 สมควรกำหนดหลักเกณฑ์ค่าจ้างทนายความไว้เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ทั้งนี้ อาจพิจารณาจากอัตราโทษ ความหนักเบาของการกระทำความผิดประกอบกับจำนวนทุนทรัพย์ที่ถูกดำเนินคดี หรือ

4.2 ในกรณีที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินทั้งหมด ระหว่างนี้ยังไม่ถือว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้เขาต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ซึ่งรวมถึงการได้รับความช่วยเหลือจากทนายความ ซึ่งบางครั้งทรัพย์สินของจำเลยอาจถูกดำเนินการตามกระบวนการของกฎหมายอยู่ทำให้เกิดอุปสรรคในการจัดหาทนายความ อีกทั้ง ลักษณะการดำเนินคดีฟ้องเงินที่เป็นคดีแพ่งที่มีความพิเศษและซับซ้อน ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์บางประการเพื่อให้จำเลยสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลสั่งคืนเงินบางส่วนอันมีมูลค่าเท่ากับค่าจ้างทนายความ โดยพิจารณาอัตราค่าจ้างทนายความตามหลักเกณฑ์ที่ได้นำเสนอข้างต้น

5. ในปัจจุบันประเทศไทยมีความผิดมูลฐานทั้งหมด 11 มูลฐานที่ถือเป็น "ความผิดมูลฐาน" ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550 แต่เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการประกอบอาชญากรรมที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว การกำหนดความผิดมูลฐานเพียง 11 มูลฐาน ที่มีอยู่จึงไม่เพียงพอที่จะรับมือกับรูปแบบอาชญากรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังจะเห็นได้จากในบางกรณีที่ตรวจสอบพบว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด แต่กฎหมายไม่อาจดำเนินการได้เนื่องจากการกระทำไม่เข้าข่ายเป็นความผิดมูลฐาน เมื่อพิจารณาถึงความผิดมูลฐาน ที่กำหนดในอนุสัญญาต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ.2000 ที่กำหนดให้รัฐภาคีต้องผนวกรวมเข้าไว้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินของตนนั้น หรืออีกนัยหนึ่ง อนุสัญญาฉบับนี้ต้องการให้รัฐภาคีขยายกรอบการบังคับใช้ของกฎหมายฟอกเงินให้กว้างขึ้น ครอบคลุมการกระทำความผิดที่กระทำโดยหรือเกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ในประเภทความผิดตามอนุสัญญาซึ่งมิได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้อย่างเฉพาะเจาะจง เพียงแต่กำหนดครอบคลุมไว้ในลักษณะครอบคลุมกว้างๆ ให้ความผิดร้ายแรง (serious offence) เป็นความผิดมูลฐาน ซึ่งการกำหนดความผิดมูลฐานในลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้รัฐขยายกรอบการบังคับใช้กฎหมายและสามารถดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้ในวงกว้างและครอบคลุมมากขึ้นอันจะเป็นการบรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการจะป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างแท้จริง ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรมีการกำหนดให้ความผิดร้ายแรงทั้งหมดเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550 ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อประเทศที่จะมีเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพิ่มมากขึ้น เพราะความผิดร้ายแรงเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ และเป็นเหตุให้รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แม้การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายฟอกเงินของ

ประเทศไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับดังกล่าวจะทำให้กรอบการบังคับใช้กฎหมายกว้างขึ้น อันเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้ประกอบการและภาคเอกชนอยู่บ้าง แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับแล้ว เห็นได้ว่าการกำหนดกรอบความผิดมูลฐานของกฎหมายฟอกเงินให้กว้างขึ้นก็ยังคงมีต้นทุนที่ต่ำกว่าต้นทุนทางสังคมที่เกิดจากการประกอบอาชญากรรมอยู่ดี